

**ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)
ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
КОЛЕДЖ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА
«КИЇВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА АКАДЕМІЯ ТАНЦЮ
ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ»**

Божок Ольга Юріївна

**ХОРЕОГРАФІЧНА СЮЇТА «ЗАРАДИ ЧОГО ЖИТИ»
(за мотивами повісті-поєми «Поза межами болю»)**

**Пояснювальна записка до бакалаврської роботи
(творчого проєкту на здобуття освітнього ступеня
«бакалавр»
зі спеціальності 024 «хореографія»)**

Рівень вищої освіти БАКАЛАВР
Галузь знань 02 “КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО”
Спеціальність 024 “ХОРЕОГРАФІЯ”
Спеціалізація /освітньо-професійна програма “Народна хореографія”

Керівник:
Бобровник Юлія Віталіївна
Рецензент:
Афанасьєв Сергій Миколайович

Захищено на засіданні екзаменаційної комісії
Протокол № ____ від _____ р.
Голова комісії _____ Т.В. Боровик

Київ, 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи реалізації творчого проєкту «Хореографічна сюїта «Заради чого жити» (за мотивами повісті-поєми «Поза межами болю»)	6
1.1. Аналіз літератури та джерел, що використовувались при реалізації творчого проєкту	6
1.2. Повість-поєма «Поза межами болю»	9
1.3. Обґрунтування композиційно-драматургічної побудови твору	11
Висновки до першого розділу	15
РОЗДІЛ 2. Художні особливості творчого проєкту	16
2.1. Лібрето	16
2.2. Форма, жанр, стиль; ідейно-тематичний аналіз	17
2.3. Композиційно-архітектонічна побудова	18
2.4. Сценарно-композиційний план	19
2.5. Дійові особи та їх характеристика	20
2.6. Характеристика музичної основи хореографічного твору	21
2.7. Сценографія	24
Висновки до другого розділу	27
ВИСНОВКИ	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	32
ДОДАТКИ	37

ВСТУП

Обґрунтування вибору теми творчого проєкту. В останні роки відбулися суттєві зміни в безпековому середовищі нашої держави, пов'язані зі збройною агресією, порушенням територіальної цілісності та введенням воєнного стану в Україні. Сьогодні Україна переживає надзвичайно важливий період своєї історії, коли кожен українець відчув на собі цей тяжкий тягар війни і несе відповідальність за майбутнє нашої країни. Одним із найтяжчих випробувань для нашого народу став полон. Перебуваючи в полоні, мабуть, кожен згадує для себе заради чого він бореться. Хтось заради сім'ї, хтось заради улюбленої справи, а хтось просто за життя. І саме спогади мотивують до подальших дій та боротьби.

Навіщо людям потрібні спогади? Можливо для того, щоб в складні моменти життя ми могли згадати те, що огортає нашу душу теплом та після цього просто посміхнутись. Іноді це допомагає не зупинятись, продовжувати жити та боротись за своє життя.

Повість-поема українського письменника Осипа Турянського «Поза межами болю» як раз і демонструє те, за що наш український народ продовжує боротись, згадуючи про своє життя. Звісно, що цей твір не пов'язаний з повномасштабним вторгненням в Україну, проте він розповідає про складний час першої світової війни і дає зрозуміти, що саме спогади дають силу та мотивацію у боротьбі зі злом, а саме з війною.

Війна – це завжди складно і болісно. Вона навчила знаходити сенс у всьому та завжди бути оптимістами, відчувати єдність і підтримувати один одного, мати стійкість, відчувати психологічний стан людської душі, яка опинилась в досить тяжкій, непередбачуваній та екстремальній ситуації, аналізувати ціннісні орієнтири особистості, боротись за життя в критичній ситуації. Об'єднання народу стало головним секретом незламності України. Саме тому це і наштовхнуло до обрання теми творчого проєкту

«Хореографічна сюїта «Заради чого жити» (за мотивами повісті-поєми «Поза межами болю»).

Мета творчого проєкту – реалізація хореографічної сюїти «Заради чого жити» за мотивами повісті-поєми «Поза межами болю» в реаліях сьогодення.

Завдання творчого проєкту:

- відтворити мету творчого проєкту на практиці,
- розкрити ідейне, тематичне та композиційне рішення постановки;
- обґрунтувати теоретичну сутність творчого проєкту;
- розкрити художні виразності творчого проєкту.

Новизна творчого проєкту представлена:

- унікальним сучасним відображенням сюжету відомої повісті-поєми «Поза межами болю» на хвилях сьогодення;
- переосмисленням основного задуму твору з різних точок зору;
- відображенням спогадів у сучасних стилях танцю, таких як «модерн», «демі-класика» в поєднанні з елементами бальної хореографії.

Практичне значення творчого проєкту. Хореографічна сюїта «Заради чого жити» під час показу може бути поставлена як цілісний твір, так і в епізодах. Епізоди подаються окремими номерами сюїти на сценічних просторах різних закладів від маленьких танцювальних студій, відомих центрів, майданчиків різного типу до найвідоміших творчих палаців і відомих театрів в Україні та світі.

Рішення та відкриття, знайдені в процесі створення творчого проєкту можуть стати в нагоді іншим хореографам задля доповнення своїх теоретичних і практичних знань для реалізації просторових рішень хореографічних композицій.

Підсумки роботи також можуть використовуватись у процесі постановки стилізованих творів, досліджень модернізації сучасного та бального мистецтва. Також може використовуватись і для навчальних процесів мистецьких та театральних навчальних закладів.

Апробація творчого проєкту здійснювалась на кафедрі хореографічного мистецтва.

Структура та обсяг пояснювальної записки. Пояснювальна записка складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (45 найменувань), додатків (7 позицій). Загальний обсяг роботи – 49 сторінок, з них основного тексту – 31 сторінка.

РОЗДІЛ 1.
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ
«ХОРЕОГРАФІЧНА СЮІТА «ЗАРАДИ ЧОГО ЖИТИ»
(ЗА МОТИВАМИ ПОВІСТІ–ПОЕМИ «ПОЗА МЕЖАМИ БОЛЮ»)

1.1. Аналіз літератури та джерел, що використовувались при реалізації творчого проєкту

Хореографічне мистецтво пройшло складний еволюційний шлях і стало одним з найпопулярніших, найбільш естетично-виховних інструментів, які ефективно впливають на цілісний, гармонійний розвиток особистості.

На сьогоднішньому етапі розвитку мистецтва сучасна хореографія формується шляхом поєднання різних танцювальних стилів і напрямків. У процесі розвитку та становлення у ХХ столітті мистецтво танцю набуло власного стилю як одне із напрямів сучасної форми запровадження танцювальних творів балетмейстерів та хореографів. Танець у сучасному контексті – це феномен мови тіла. Процес виконання танцю базується на русі, підпорядкованому певним комбінаціям, який виступає особливим текстом твору, що впливає з еволюції змісту багатьох синхронних процесів у механізмі функціонування творчої свідомості і формується за участю інтелекту. Понад півстоліття тому вивчення танцю та руху було окремою дисципліною. До того часу вони здебільшого обмежувалися жанрами історії балету та театральної критики.

Джоан Кеалійнохомоку в одному зі своїх визначень говорить про мову танцю наступне: «Танець – це перехідний, миттєвий засіб експресії, що виникає в заданих формі та стилі за допомогою рухів тіла» [39, 123].

Після аналізу цього висловлення, для розуміння постановки хореографічної сюїти з психологічної точки зору було проаналізовано та опрацьовано багато досліджень, статей, літературних джерел, новітніх

відкриттів, які розкривають риси особистості, здібності, мотивацію та інтелект людини.

Значний внесок у зазначені аспекти здійснили такі психологи, як Раймонд Бернар Кеттелла, який є автором однієї з найвпливовіших теорій особистості, які розроблені у психології ХХ століття, теорії кристалічного і гнучкого інтелекту, Джей Бельськи, Чарльз Едвард Спірмен, засновник техніки факторного аналізу й двофакторної теорії інтелекту, студент Кеттелла Джон Л. Горн, який досліджував поняття рухомого і кристалічного інтелекту. Публікації про кристалічний і рухомий інтелект пізніше втілювалися у роботах про свідомість Фрейда та закріпились в психології [38, 39, 40, 41, 42].

Ознайомившись із роботами вищезгаданих вчених, на основі їх досліджень можна визначити загальну складну взаємодію інтелекту та руху танцюриста. Розуміючи процес виконання роботи танцівника, можна зробити висновок, що танцюрист послідовно починає початкові рухи від початку виконавського завдання до завершального етапу вистави, керуючись відповідними інтелектуальними підтипами та категоріями. Тіло змінюється, існує, населяє, спілкується та втілює почуття в навколишньому середовищі. Таким чином він виконує поставлене перед собою завдання, втілюючи ідеї хореографів і балетмейстерів, виступаючи мобільним транслятором їхніх ідей, образів і подій.

Наступним кроком у роботі над сюїтою є практична частина, яка потребує більшої уваги до постановочної, композиційної, архітектонічної та сценічної частини твору. Особлива увага приділялась вивченню балетмейстерської постановки. З метою поглиблення знань та наближення хореографічної сюїти до сучасних реалій, були використані навчальні посібники, зміст яких допоміг розширити знання у вищезазначених елементах. Найбільш практичними у застосуванні стали праці Дункевич С. Г. «Сучасна сценічна хореографія в культурі України» [9], Зав'ялової О. К. «Історія балетного мистецтва» [11], Камін В. О. «Мистецтво балетмейстера» [14], Колоска О. П. «Пошуки образного рішення хореографічної композиції»

[18], Рехвіашвілі А. Ю., Білаш О. С. «Мистецтво балетмейстера», Хоцяновської Л. Ф., Рехвіашвілі А. Ю. «Методика виконання імпровізації та контактної імпровізації» [34], в яких проаналізовано історію, методику та сучасну хореографічну практику з балетмейстерського мистецтва, визначено широке коло питань, пов'язаних з історією та теорією сучасного танцю, розглянуто виконавське мистецтво, художні, естетичні пріоритети західних та європейських танцювальних шкіл, професійну методику підготовки фахівців, акцентовано увагу на танцювальній імпровізації. Додатково прочитана праця Хоцаківської Н.А. «Сценографія в контексті історичного розвитку театрального та хореографічного мистецтва» [32] допомогла розібратись з досить складним етапом визначення важливих складників сценографії.

Задля успішного втілення хореографічного тексту творчого проєкту, щоб відіграти ці ролі реалістично та передати саме ті емоції, які б хотів бачити балетмейстер, було акцентовано увагу на дослідженні сучасних стилів танцю, історії та розвитку сучасної хореографії, а також публікацій про стан хореографічного мистецтва в умовах війни. У застосуванні цих навичок більш доцільними стали роботи Бігус О. О., Маншилін О. О., Кондратюк Д. О., Мова Л. В., Журавльова А. В., Герц І. І., Донченко Н. П., Батєєва Н. П. «Сучасний танець», Колногузенко Б. М., Макарова І. І. «Сучасний танець та методика його викладання».

Для розгляду більш детальнішої інформації про напрямки, сучасні стилі та класифікацію танців було зроблено звернення до робіт Плахотнюка О.А. «Стилі та напрямки сучасного хореографічного мистецтва» [25], Шарикова Д.І. «Класифікація сучасної хореографії» [37]. Зроблено акцент на ознайомлення з танцем «модерн», історія розвитку якого висвітлена в численних публікаціях і книгах дослідників сучасного танцю в Україні, зокрема Д.І. Шарикова «Contemporary dance у балетмейстерському мистецтві» [36], Н.О. Чілікіна «Тілесні практики в сучасній хореографічній культурі» [35].

Для удосконалення знань було опрацьовано не лише танцювальну літературу, а й художню. Так у оповіданні Рея Бредбері «Усмішка» детально описано тяжкі випробування війни, як не втрачати силу духу та почуття прекрасного, цінити витвори мистецтва, віру в красу та усмішку, які насправді врятовують світ [4].

Головним творчим натхненням для створення хореографічної сюїти стала книга Ірен Неміровські «Французька сюїта», яка розкриває душу французького народу під час окупації та доводить актуальність роботи. Зі збірника Гутник І. М. «Танцювальна сюїта та специфіка її постановки в народно-сценічному танці» [8] були виділені окремі аспекти для створення обраної танцювальної форми проєкту.

Аналіз вищезазначених джерел дали поштовх до подальшої праці над реалізацією творчих ідей, підготовкою сценографії, написанням лібрето, вибором музичної основи та взагалі розробки оригінальності хореографічного рішення для постановки хореографічної сюїти «Заради чого жити».

1.2. Повість-поема «Поза межами болю»

Реалії сьогодення та повість-поема «Поза межами болю» видатного українського письменника Осипа Турянського надихнули до вибору теми творчого проєкту та створення на їх основі хореографічної сюїти.

У своєму творі письменник порушує проблеми жахиття війни, людяності і дружби. Назва твору говорить сама за себе, вона дуже символічна, адже попри фізичний біль герої відчували ще гірший психологічний біль та біль душі. Це біль поза межами болю, який відриває їх від реальності, підштовхує до нелюдських вчинків та викликає у них незрозумілі видіння. Осип Турянський порушив у своєму творі психологічну, філософську та моральну проблему міри людяності в людині. Основна думка

твору така, що коли воля до життя сильніша за смерть, тоді людина здатна на все.

Насамперед твір «Поза межами болю» автобіографічний. Адже самому автору довелось безпосередньо стати свідком війни та зазнати страшного сербського полону. Молодого вчителя Осипа Турянського восени 1914 року мобілізували і відправили на австро-сербський фронт. В цей час йшла Перша світова війна. Взимку 1915 року разом з 60 тисячами інших австрійських військовополонених його відправили етапом через гори Албанії. Це був жорстокий шлях смерті. Адже від голоду й холоду гинули навіть самі сербські конвоїри. Навіть якщо в'язні втікали, їм неминуче доводилося вибирати між смертю від ворожого обстрілу чи смертю від голоду й холоду. Крім холоду й голоду, у них є ще один ворог: відчай, бо надії на порятунок немає. Таким чином вижило лише 15 тисяч в'язнів. Серед них був і письменник, який пройшов цю страшну дорогу в групі з сімома солдатами.

Мабуть, очевидно, що йому довелось вижити задля того, щоб розповісти світові про аморальний і нелюдський злочин. Це сталося дивним чином. Сербські лікарі раптом помітили легкі рухи серед семи замерзлих полонених. Його повертали до життя, помістивши в холодну воду. Такий кардинальний метод запропонував український лікар Василь Романишин. Завдяки цьому було врятовано від смерті полоненого доктора філософії Осипа Турянського. Проте те, що він пережив в зимових горах, не даватиме йому спокою. Згодом помре і лікар Романишин, що особливо зворушить Осипа та буде мучити.

Спогади, які описано у творі, стали одним із ключових факторів, що допомогли вижити головному герою. Коли він перебував у передсмертному стані, згадував своє життя і той нерозривний зв'язок з рідною Батьківщиною зігрівав з середини, змушуючи розгоратися вогником надії: образ дружини та маленького сина стали символами та жагою до життя. Спогади про сім'ю, почуття любові, поваги та відповідальності, переживання за дружину та сина вели його до життя і безперечної перемоги над неминучою фатальною

смертю. Як казав один із героїв Добровський: «Коли у тьмі і хаосі, в якому ми мучимося, тліє іскра якої-небудь ідеї, то твоя огненна любов до життя й до його вищих цінностей переможе смерть» [31, с.120]. Завдяки цьому він подолав тяжкі обставини та вийшов у двобій зі смертю переможцем і тим самим затвердив загальнолюдські цінності.

Пережиті страхи війни, під час якої Турянський опинився на межі життя і смерті, спонукали його створити свою повість для того, щоб показати людину в непередбачуваних обставинах, як ділитися останнім, жертвувати собою і найціннішим, не зневірюватися і берегти у собі все людське.

Актуальність цього твору полягає не тільки в тому, що іде війна, а ще й в тому, що у важкі моменти спогади рятують життя і мотивують до подальшої боротьби.

Так співпало, що в реаліях сьогодення наш український народ також переживає особливо тяжкі жахіття війни. Але чомусь мало кого можна привабити текстом під назвою «Поза межами болю». Воно й не дивно, адже як би не намагався автор цієї повісті застерегти від жахів війни ще на початку ХХ століття, сто років потому українці вимушені знову переживати подібні жахи.

Осип Турянський писав: «Хай ясна ідея, що в цьому оповіданні промінням блискає з цвинтарища й хаосу стихій і з безмежного болю й божевілля людей, розгориться полум'ям у душі молодого українського покоління й веде його все вище й вище на сонячний шлях волі й щастя великого українського народу й до вселюдського братерства й любові» [31, с.43].

Ці слова стали для українців пророчими. І вже в котре переконують, що історія не повторюється, вона римується. Римується нещастями, випробуваннями, війнами. І, врешті-решт римується схильністю забувати.

1.3. Обґрунтування композиційно-драматургічної побудови твору

В основі хореографічної сюїти «Заради чого жити» лежать засоби передачі спогадів героїв твору на хвилях сьогодення. З метою втілення хореографічної сюїти було обрано танцювальний напрям «модерн», «демі-класика» та елементи бальної хореографії.

Хореографічна сюїта за своєю структурою складається з декількох епізодів. В даному випадку виклад задуму творчого проєкту «Заради чого жити» складається з 4 частин:

1 частина – «Втеча» – 4 полонених тікають засніженим лісом.

2 частина – «Кохана» – спогади першого героя про кохану.

3 частина – «Друзі» – двоє братів згадують про мрію дитинства Марселя Марсо та своїх друзів з дитячого будинку.

4 частина – «Продовження шляху» – смерть одного з втікачів, герої продовжують свій шлях.

Створюючи сюїту було багато думок щодо вибору саме танцювального напрямку для її втілення. Метью Борн, Матс Ек, Марта Грем, Акрам Хан, Радуга Поклітару – ці балетмейстери, на яких був орієнтир при створенні сюїти. Їх неординарне бачення хореографії, сучасність просторового рішення, модернізація рухів та композицій привернуло увагу та спонукало до створення творчого проєкту, орієнтуючись на мистецькі здобутки саме цих хореографів.

Перший епізод – зав'язка і вона описує нам хаос, нерозуміння, що робити далі. Це передають не тільки герої, але й музичний супровід французької групи «Les Fragments de la Nuit» [44, 45] з мелодією «Des Ombres». Des Ombres в перекладі з французької – тіні, як і наші герої, що хочуть сховатись, бути непоміченими і для порятунку мають перетворитися на тіні. Наростання музичних акордів та їх різка зміна змушує глядача бути завжди емоційно напруженим та в очікуванні, а що ж буде далі [43].

Темп музики дуже жвавий і рухи зовсім не спокійні, а більш різкі та метушливі, тому що наші герої показують втечу і страх повернутись знову в

полон. А як раз кінець мелодії йде ніби на спад, бо герої вже не мають сил йти далі.

Друга картина – це вже спогад про кохану одного із наших героїв. Кохання – це неймовірне почуття, яке має пережити кожен. Хоч це і спогад, але який теплий та мрійливий, бо думки тільки про те, як знову обійняти її, знову бешкетувати з нею. Композиція «Obstinado», яку створили два неймовірні композитори Raul Barboza та Daniel Diaz, переносить нас у Париж – місто кохання, в якому наші герої, здається, плывуть на хмаринках щастя від того, що вони знову разом. Тому в створеній хореографічній лексичі використовується більше стрибків, щоб відтворити цю легкість і звісно ж з додаванням підтримок.

Батьки – це ті люди, які підтримують і допомагають тобі з дитинства, але в наших двох братів цього не було, тому що вони втратили їх ще в дитинстві. Життя в дитячому будинку зробило їх ще сильнішими і підтримкою по життю стали хлопці та дівчата, з якими вони були разом в дитячому будинку. Для братів вони були вже не просто друзями, а справжньою родиною, братами та сестрами.

Продовжувати боротись за своє життя, допомагають не лише спогади про близьких нам людей, а й про свої мрії. Наші герої мріяли стати відомими акторами та мімами і досягти таких же вершин, як Марсель Марсо. Вони завжди брали з нього приклад. Будучи навіть дітьми, вони вже знали чим будуть займатися та ким хочуть стати у майбутньому. І вони не відступали. Кожного дня, згадуючи свого кумира, їх мотивація зростала ще більше. Тому для наших героїв спогад цієї людини був поштовхом до боротьби. Ці спогади були відтворені в дуже теплій та позитивній атмосфері танцю. В цьому епізоді важливу роль виконує сам Марсель Марсо і щоб показати це було обрано саме французьку композицію співака Jacques Brel «Les Prenoms De Paris». Мелодія до епізоду досить енергійна та жвава, через те, що дитинство наших героїв було активним. Друзі героїв були своєрідними розбишаками і зустрілися в одному спогаді із Марселем. Хоча вони і не були

знайомі, але разом підіймали настрій нашим хлопцям, і навіть в процесі відтворення вчилися пантомімі у Марселя.

І ось наші герої вже втомлені та майже безсилі намагаються розбудити останнього хлопця, проте він не прокидається. Не мавши спогадів, він не мав сенсу далі боротись за життя.

Хлопці вирішили продовжувати свій небачений шлях без героя, який вже покинув цей світ.

ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ

У першому розділі бакалаврської роботи розглянута значна кількість варіантів теоретичних та практичних основ реалізації творчого проєкту хореографічної сьїти «Заради чого жити». Основний інформаційний пошук здійснювався за такими напрямками, як аналіз літературних джерел та матеріалів, які використовувались при реалізації творчого проєкту; розбір повісті-поєми Осипа Турянського «По́за межами болю» як основи творчого задуму проєкту та дослідження послідовності обґрунтування композиції та драматургічної структури твору.

Задля того, щоб успішно втілити ідею постановки, подальших її завдань у роботі з практичною частиною, було досліджено велику кількість літературних та художніх джерел у сфері хореографічного мистецтва, мистецтва балетмейстера, сценографії, драматургії, танцювальних стилів, музичного супроводу від відомих композиторів.

Характеристика джерел постановки дає можливість дізнатись історію створення повісті-поєми, яким подіям вона була присвячена, участю самого автора твору, адже йому самому довелося безпосередньо стати свідком війни та зазнати страшного сербського полону. Розглянуто проблеми українського народу в реаліях сьогодення, основний конфлікт, принцип побудови твору, зазначено цитати автора.

З підбором відповідного музичного супроводу та більшим усвідомленням особливостей хореографічного напрямку сучасного танцю, структура та драматургічна будова творчого проєкту почала окреслювати свою видимість у вигляді хореографічної сьїти з чотирьох частин, котрі, підпорядковуючись існуючому сюжету, склалися з цікавої демонстрації таких засобів виразності як танець «модерн», «демі-класика», бальна хореографія, які за способом різних технік виконання танцю викликали у пам'яті глядача різні характерні образи людини.

РОЗДІЛ 2

ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ

2.1 Лібрето

Холодний зимовий ліс. З'являється конвоїр, який веде наших чотирьох героїв засніженим лісом в невідомому для них напрямку. Він озброєний та в будь-який момент може вистрелити.

Чотири полонених, яким вдалося ліквідувати конвоїра та втекти із жахливого полону почали блукати лісом та просто бігти, іноді озираючись, чи хтось не встиг їх наздогнати. Довго вони блукають по холодному зимовому лісу. Два невідступних товариші голод і мороз ведуть їх на зустріч смерті. Але був ще й третій, який згодом оселився в їхній душі, найтяжчий ворог – безнадійність. Впродовж втечі, один із них падає, проте товариші приводять його до тями, допомагають піднятися та продовжують свій невідомий шлях. Шлях в нікуди, але вони продовжували бігти. Вже розуміючи, що відірвались досить далеко, вирішують відпочити та розпалити вогонь, бо зимові морози одразу про себе нагадують.

Наступає вечір і наші герої вирішують все ж таки залишитись, бо вночі йти по невідомому лісу дуже складно та небезпечно. Один із героїв має залишатися на посту, але протягом ночі вони будуть один одного підмінювати. Безсилі, голодні та втомлені хлопці починають засинати. Володимир залишається на варті. Про що можна думати, коли знаходишся на грані смерті? Кожна людина думає та згадує про найдорожче, а наш герой в той момент подумав про свою кохану і цей спогад з'явився наяву. Він одразу злився з нею в обіймах та знову потону в її очах. І не віривши в це, побіг будити двох братів аби показати їм свою кохану, але в тій стороні вже нікого не було. Ніби примара вона зникла і хлопці вирішили підмінити його, думаючи, що в нього вже «поїхав дах». Володимир засинає, Кирило також спить, а наші два брати Валентин та Роман вже сидять на варті.

До хлопців підійшов та подав їм свою руку сам Марсель Марсо. Вони і не могли повірити, що таке можливо, проте хлопці відгукнулися і пішли разом із ним. Заховавшись за Марселем, стояли друзі наших братів із дитячого будинку. Для них вони більше, ніж просто друзі, вони стали вже рідними братами та сестрами. А Марсель Марсо був кумиром та мотиватором в житті наших героїв, тому, мабуть, він і з'явився, бо в важкі часи ми можемо згадувати не лише рідних, але й наші нездійсненні мрії. Вони були переповнені щастям, шкода, що це був лише спогад, а зрозуміли вони, що все це було тільки в їх уяві, так само, як і у Володимира, тільки тоді, коли глянули в сторону наших хлопців, котрі спали.

Вже почало світати і хлопці вирішили будити Володимира та Кирила. Володимир одразу підірвався, але Кирило не вставав. Хлопці намагались привести його до тями, але все марно. Не маючи жодного спогаду, заради чого жити, він помер. Хтось скаже від холоду та голоду, можливо, але боротьба за життя – це не завжди фізична боротьба, вона ще й духовна.

Розуміючи, що життя цього героя вже не повернути, хлопці вирішують продовжити свій непростий шлях. Куди? Поки не знаємо, проте їх спогади будуть допомагати їм не здаватись і вони завжди знатимуть, що їм є заради чого жити.

2.2. Форма, жанр, стиль. Ідейно-тематичний аналіз

Форма – хореографічна сюїта.

Жанр – лірико-драматичний.

Стиль – «модерн», «демі-класика», елементи бальної хореографії.

Час дії – реалії сьогодення.

Місце дії – зимовий ліс.

Тема – зображення психологічного стану душі людини, яка потрапила в неймовірно тяжку і критичну ситуацію, її боротьба за життя.

Ідея – завдяки спогадам, як відтворенню образів минулого та любові до життя і найвищих його цінностей, людина може перемогти смерть. Коли воля до життя сильніша за смерть тоді людина здатна на все.

Сюжет: Поява конвоїра, який в пошуках чотирьох полонених. Хлопці, які тікають поки що в нікуди. Їх відпочинок біля вогнища. Поява коханої першого героя, як спогад і в подальшому її зникнення. Поява Марселя Марсо та друзів двох братів і їх розуміння, що це лише їх уява. Смерть останнього героя, який не мав спогадів. Продовження невідомого шляху, але вже без останнього героя.

Надзавдання – зрозуміти аксіологічні основи людського буття, цінувати та не забувати спогади та розуміти, що основним у житті має бути саме життя.

Конфлікт – боротьба зі смертю не фізичною силою, а духовною.

Наскрізна дія – від пригнічення та безсилля до незламності сили волі в боротьбі за своє життя.

2.3. Композиційно-архітектонічна побудова

Експозиція – втеча невідомим лісом полонених хлопців від конвоїра.

Зав'язка – заспокоєння хлопців та їх відпочинок біля вогнища, яке вони розпалили.

Етапи розвитку дії:

- спогад першого героя про кохану;
- спогад двох братів про Марселя Марсо та друзів з дитячого будинку.

Кульмінація – смерть останнього героя, в якого не було спогадів.

Розв'язка – хлопці продовжують свій шлях без свого товариша.

2.4. Сценарно-композиційний план

Танець (епізод)	Виконавці	Світло	Картина	Реквізит	Музичний матеріал	Хронометраж
1. «Втеча»	5 танцівників в (5 хлопців)	Промінь світла. Приглушене біле світло. Червоне з синім світло.	Відеоряд: зимовий ліс	Вогнище, зброя (один пістолет)	Група «Les Fragments de la Nuit» з композицією «Des Ombres».	00:00- 02:33
2. «Кохана»	2 танцівника (1 хлопець, 1 дівчина)	М'яке лавандове світло та звичайне сценічне світло	Відеоряд: пейзаж лавандового поля	Немає	Композитори Raul Barboza та Daniel Diaz з композицією «Obstinado»	02:34- 04:10
3. «Друзі»	7 танцівників (5 хлопців, 2 дівчини)	Промінь світла, різнокольорове світло	Відеоряд: пейзаж французької вулички	Немає	Jacques Brel «Les Prenoms De Paris»	04:11- 07:00
4. «Продовження шляху»	4 танцівники (4 хлопці)	Промінь світла. Приглушене жовте світло	Відеоряд: зимовий ліс	Немає	Звук вогнища	07:00- 07:40

2.5. Дійові особи та їх характеристика

Володимир – хлопець, який має перед собою мету та впевнено до неї прямує, завжди нападпитку від мрій та почуттів. Він не просто існує у світі, але активно створює його кожного дня, заповнюючи його коханням, красою та почуттями. Весь світ для нього – це полотно, на якому він малює свої найяскравіші мрії і фантазії. Цей романтик не зупиняється перед жодними перешкодами або викликами, оскільки його пристрасть до життя заради своєї коханої надихає його долати всі перепони. Він бачить красу навколо себе в усьому – у природі, мистецтві, в людях та в їхніх взаєминах. Це дозволяє йому підтримувати позитивний настрій та віру у майбутнє, навіть у найтемніші часи.

Живучи заради свого кохання, ця людина вміє бути надзвичайно відданою та турботливою. Вона знає, що щастя полягає не лише у власному благополуччі, але й у тому, щоб дарувати щастя та радість тим, кого вона кохає. Ця особистість – яскрава палітра емоцій та почуттів, що розфарбовує життя кожного, хто має щастя побачити світ очима цього романтика.

Валентин та Роман – два брати, які мають однаковий характер. Мужні, хоробрі та насправді ранимі через їх не дуже просте дитинство. Вони втратили своїх батьків в ранньому віці і це зробило їх ще сильнішими. Хлопці завжди були разом і ніколи намагалися не розлучатись, бо для них в світі нікого ріднішого не існувало. Їм не важливо, який ти маєш соціальний статус у житті, бо вирости вони в таких умовах, де потрібно поважати кожного. Саме братерська підтримка завжди допомагала не зупинятись на досягнутому.

Ці хлопці були справжніми мрійниками, проте для досягнення своєї мрії вони робили все, що в їх силах. Із самого дитинства в них була одна мрія на двох – це стати великими акторами. Їх мотивувала одна постать – це Марсель Марсо. Хлопці мріяли створити щось оригінальне та прославити свої імена на весь світ, так само як і Марсель Марсо.

Кирило – морально не стійкий хлопець, який не звик все доводити до кінця. Для нього легше здатись, аніж продовжити боротьбу. Звісно, на його характер вплинуло його минуле, в якому морально він був самотнім. Це пригнічувало хлопця та вбивало зсередини. Він завжди шукав причину в собі, однак наше суспільство не таке ідеальне, як він його собі уявляв. Його віра в те, що кожна людина чесна, добра та готова допомогти в будь-яку хвилину і зламала його, бо кожного разу ставалося навпаки. Можливо, для цього світу він був занадто м'яким. І саме він в процесі побігу від конвоїра впаде та не захоче продовжити свій шлях.

Конвоїр – людина, яка просто виконує накази свого керівництва. Другорядний персонаж, який з'явиться тільки на початку. Агресивний, але водночас боязкий.

Марсель Марсо – великий французький актор, мім та художник. Саме Марсель був джерелом мотивації для наших хлопців, заохочуючи їх виявляти наполегливість і йти до своїх мрій, не здаючись. Хлопці так само хотіли стати акторами, які б прославились на весь світ і зробити внесок в сценічне мистецтво.

Другорядні герої: дівчина Володимира, друзі Романа та Валентина.

2.6. Характеристика музичної основи хореографічного твору

Епізод 1. «*Втеча*»

Музичний твір: «Des Ombres».

Композитор: група «Les Fragments de la Nuit».

Хронометраж: 00:00 – 02:33.

Тривалість: 02:33.

Музичний розмір: 4/4.

Темп: *allegro affetuoso*.

Тональність: ре мінор.

Група «Les Fragments de la Nuit» була створена в 2005 році двома французькими композиторами Мішелем Вілла та Омбеліном Шардом. На життя наші композитори заробляли тим, що писали музику до фільмів, а група була створена для неординарних рішень в інструментальній музиці. Спочатку це був дует, а згодом вони організували квінтет у складі трьох скрипок, фортепіано та віолончелі. Їх перший альбом під назвою «C'Etait Hier», який з'явився в 2008 році, не можна назвати повноцінним, бо він має всього декілька композицій. Музика цієї групи не для всіх, бо створюючи її, композитори не керувались якимись правилами та відчували її серцем.

Ця група, насправді, не є дуже популярною, тому і про створення мелодій мало що відомо. Поєднання темпів, різка зміна настрою музики ідеально підходить для відображення емоційного стану наших героїв.

Епізод 2. «Кохана»

Музичний твір: «Obstinado».

Композитори: Raul Barboza, Daniel Diaz.

Хронометраж: 02:34 – 04:10.

Тривалість: 02:06.

Музичний розмір: 6/8.

Темп: allegretto.

Тональність: ля мінор.

В музику цих композиторів не можна не закохатись, бо неймовірне та незвичайне поєднання гітари та акордеону одразу привертає увагу. Ці композитори родом з Аргентини, тому і мелодія має нотки «аргентинського танго», що в свою чергу додає цікаві забарвлення цій музиці. Зазначені композитори дуже цінують свою культуру і навіть робили дослідження про «Чамаме» – народну аргентинську музику, що перекладається як «танцювальна пісня», презентували її в Єревані. Після цього вони здобули досить велику славу в своїй рідній країні. Але про їх спільну дуетну роботу

більше нічого не відомо. Насправді, дуже шкода, тому що виконавці дійсно виконують достойну музику, яка може сподобатись мільйонам слухачів.

Епізод 3. «Друзі»

Музичний твір: «Les Prenoms De Paris».

Композитори: Jacques Brel.

Хронометраж: 04:11–07:00.

Тривалість: 2:49.

Музичний розмір: : 6/8.

Темп: allegro.

Тональність: фа мажор.

Кожна композиція Жака Бреля має щось незвичайне, що змушує слухачів знову і знову переслуховувати його репертуар. Так, зараз він дуже відомий, але коли він лише починав свою кар'єру, то йому було дуже складно. Після виходу його першої платівки в 1953 році на нього чекав провал та він не здався. Брель дуже багато працював і не на мить не зупинявся. Можливо, якщо б саме тоді він здався, суспільство не мало б тих французьких, атмосферних пісень. Сама мелодія твору «Les Prenoms De Paris» нагадує ніби циркову музику, тому для цього епізоду вона ідеально підходить щоб показати атмосферу дитинства, якогось бешкетування та веселощів.

Епізод 4. «Продовження шляху»

Хронометраж: 07:00 – 07:40.

Тривалість: 40.

Зазначений епізод не передбачає використання музики. Буде відображено лише звук вогнища.

2.7. Сценографія

Оформлення хореографічної постановки здійснюють за допомогою такого мистецтва як сценографія, до завдань якої входить створення образів у сценічному просторі й часі, що допомагає глядачу перенестись з одного дійства в інше, оформлення декорації, костюмів, різних масок, освітлення, яке має дуже важливе значення при показі ідейних та художніх сцен хореографічної сюїти.

Сценографія в хореографічній постановці використовується у трьох системах:

1. Ігрова сценографія – особлива участь її окремих елементів, таких як костюми, грим, різні предмети, маски.
2. Сценографія визначення місця дії. За допомогою цієї системи відтворюється лібрето.
3. Сценографія персонажа, у якій здійснюється детальний опис обраних реквізитів [32].

Задля успішної реалізації мистецьких задумів хореографи все частіше впроваджують у свою роботу сучасні технології. Найпопулярнішим варіантом такого нововведення є використання відеозапису замість звичних глядачам декорацій сцени. Такий нетиповий спосіб подачі картини дозволяє швидко і, головне, ефективно змінювати необхідний фон без втручання команди працівників за лаштунками під час показу постановки [7, с. 212].

Наразі сучасні технології захоплюють наш світ і вже неймовірні спецефекти можна робити лише за допомогою натискання однієї кнопки. Звісно, що це спрощує роботу балетмейстерів і вже не потрібно думати над всіма декораціями, а просто вивести потрібне зображення на екран. Завдяки відеопроєктору можна віртуально переміститись в будь-яку точку світу та навіть в будь-яке століття.

Саме завдяки зазначеному проектору місце дії кожного епізоду буде показано на великому, задньому екрані. Картинка зимового лісу (додаток А), дає одразу зрозуміти глядачеві, що події першого епізоду будуть відбуватися саме там. Промінь світла, який буде супроводжувати при ходьбі наших п'яťох героїв, які з'являться на сцені, зацентрує свою увагу на тому, що вони знаходяться в полоні і їх ведуть невідомим шляхом, а реквізит у вигляді пістолету (додаток Б) надасть змогу зрозуміти, що він і є ворогом для наших втікачів.

Оскільки наші герої емоційно показують «метушню», сценічне світло буде різко змінюватися на червоне з синім. Це додає більш емоційного забарвлення морального стану наших героїв. Іноді буде з'являтися мерехтливе світло, для того щоб підкреслити ту паніку, яка буде відбуватися на сцені. В цьому епізоді також буде використовуватись декорація вогнища (додаток В), яка підкреслює, що події відбуваються в холодну пору року і вже у вечірній час.

Наступний епізод переносить нас в теплу атмосферу кохання, тому використовується прованський пейзаж лавандового поля (додаток Г), який трішки відволікає від справжніх подій хореографічного твору. При цьому буде використовуватись м'яке фіолетове та звичайне світло, яке заспокоює емоційний стан глядача після попереднього епізоду.

Звісно, звичайна картинка не може до кінця нас перенести в місце подій і в цьому мають допомагати декорації та реквізит, але дана робота – це лише невелика хореографічна постановка і використання великого масштабу декорацій та реквізитів не потребує, наприклад, як у балетах чи інших сценічних виставах. Тому і в наступному епізоді використовується лише фон звичайної французької вулички (додаток Д), щоб передати колорит міма Марселя Марсо, через те що в даному епізоді він відіграє важливу роль. Також буде використовуватись грим в стилі Марселя Марсо (додаток Е). Світло буде різнобарвним, через те що ці спогади дитячі, комічні та грайливі, тому хочеться передати атмосферу саме такими кольорами.

В останньому епізоді події знову повертаються до зимового лісу вже з усвідомленням реальності, що насправді відбувається. Наші герої, які були одягнені у старий, пошарпаний одяг (додаток Є), вже збираються в свій майбутній шлях, проте без свого товариша.

Загасивши вогонь, наші полоненні відправились в дорогу, а промінь світла, який з'явиться з іншого краю сцени, буде ніби їх провідником і помічником, котрий покаже їм шлях до визволення.

Можливо цей промінчик був душею нашого померлого героя, який навіть з того світу допомагав своїм побратимам, адже мораль та істина нашого життя полягає в тому, що добро завжди перемагає зло.

ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ

Працюючи над практичною частиною, можна зробити висновок, що хореографічна сюїта «Заради чого жити» змогла ще більше продемонструвати свої творчі художні характеристики та розкрити основну тематику роботи.

Серед багатьох важливих елементів особливий пріоритет надавався роботі зі створення лібрето, що розкриває мету творчого проєкту, визначенню жанру твору, його форми.

Під час розробки ідейно-тематичного аналізу з'ясовано те, що тема роботи – є продуктом ідеї. Сюжет, конкретизація теми при підборі музичного супроводу охарактеризовано у сценарно-композиційному плані, з якого починається послідовність творчого процесу майбутнього балетмейстера в побудові хореографічного твору. Для більш яскравого ефекту, чіткого розрізнення експозиції, зав'язки, розвитку дії, кульмінації, розв'язки було об'єднано декілька видів хореографії задля повної передачі сюжету цієї постановки.

Детально описано характеристики образів кожного героя та підібрано таких виконавців, які в повній мірі зможуть відтворити весь спектр емоцій і передати глядачу правильний настрій, характер кожної хореографії.

Не менш важливою була можливість охарактеризувати оригінальність музичного підґрунтя із залученням відомої французької групи та мелодій видатних композиторів, що підкреслили хореографічний сюжет, адже саме музика народжує образ в уяві, а хореографічний текст його оживляє. Акцентовано увагу на виразності пластичних рухів в побудові хореографічного і сценічного образу, що підкреслює їх конкретність і типовість.

Завершальною частиною зазначеного розділу стала робота над поєднанням ключових аспектів сценографії таких як оформлення сценічного

простору, підбору декорації, необхідних костюмів, відповідного гриму та освітлення.

Таким чином, хореографічна сьюїта «Заради чого жити» через нову ідею, надзавдання, конфлікт та наскрізну дію представлена як самостійний твір.

ВИСНОВКИ

Основними особливостями бакалаврської роботи у вигляді хореографічної сьїти з назвою «Заради чого жити» за мотивами повісті-поєми «Поза межами болю» було переосмислення у реаліях сьогодення тяжких наслідків війни, розкриття такої теми, в якій за допомогою спогадів можна відчути психологічний стан душі людини, яка побувала в полоні, розпізнати її особисту унікальність, здатність мати стійкість, силу волі у боротьбі за життя та не втрачати людяність. У творчому проєкті зазначену задачу вдало розкрито завдяки окресленій ідеї, продуманим сюжетом та поставленим надзавданням.

Основним завданням бакалаврської роботи було реалістичне і практичне відтворення її головної мети, розкриття ідейних, тематичних та композиційних складових постановки, обґрунтування теоретичної сутності проєкту, розкриття різноманіття художніх характеристик хореографічної сьїти.

Упродовж реального виконання творчого проєкту великий обсяг роботи виконувався поступово, виважено з рівномірним розподіленням на два розділи або етапи реалізації.

Перший розділ вимагав значних теоретичних знань. У підрозділі 1.1. «Аналіз літератури та джерел, що використовувались при реалізації творчого проєкту», необхідні знання постійно поповнювались багатьма наявними фаховими виданнями, навчальними посібниками, збірниками та статтями із різних інтернет-джерел.

Підрозділ 1.2. «Повість-поєма «Поза межами болю» видатного українського письменника Осипа Турянського дає можливість дізнатись про основне джерело натхнення для створення бакалаврської роботи, а саме порушень проблем жахиття війни, людяності та дружби, психологічних, філософських та моральних проблем міри людяності в людині, які переживаються нашим українським народом в реаліях сьогодення. І не

дивлячись на те, що це відбувалось майже сто років тому, історія війни знову повторюється. Відтворення почуттів, передача спогадів героїв наштовхнула для вибору наступних складових для постановки хореографічної сьїти.

Під час детального обґрунтування підрозділу 1.3, який містить композиційно-драматургічну побудову твору, було визначено його жанр, необхідну кількість епізодів, їхню структуру та назву, а також було обрано необхідний музичний супровід та відповідні музичні композиції, хореографічний напрямок, який доповнив та підкреслив події сюжету, що був вигаданий.

Головним завданням другого розділу було розкриття художніх особливостей творчого проєкту шляхом написання актуального до теми роботи лібрето, зазначеного в підрозділі 2.1, завдяки якому було визначено чіткий напрямок подальшої роботи над всіма взаємопов'язаними частинами хореографічної сьїти.

У підрозділі 2.2 визначено форму, жанр, стиль бакалаврської роботи. В ідейно-тематичному аналізі охарактеризовано такі основні елементи як час, місце дії, тема, ідея, сюжет, надзавдання, конфлікт, наскрізна дія, які є не менш важливою частиною роботи.

Виходячи з міркувань підрозділу 2.3, було проведено ефективну роботу над відпрацюванням композиційно-архітектонічної побудови хореографічної сьїти, яка починається від експозиції як початку розвитку дійства і завершується найнапруженішим моментом в кульмінації та розв'язкою, яка є заключною частиною постановки.

Підрозділ 2.4. «Сценарно-композиційний план» дав змогу розробити схему постановки сьїти у сценічному просторі з урахуванням епізодів танцю, хронометражу, кількості виконавців в кожному епізоді, напрямок світла, зміни в картинах та реквізитах, застосуванням музичного матеріалу.

У підрозділі 2.5. «Сценарно-композиційний план» перераховано та детально охарактеризовано образи дійових осіб, що дозволяє зрозуміти характер дії героїв в кожній хореографічній комбінації.

Сутність особливостей музичної основи хореографічного твору встановлює підрозділ 2.6, який відображає основні характеристики вибраного матеріалу, зокрема розмір, тривалість, темп та тональність. Також подано інформацію про композиторів музичного супроводу та висвітлено музичні жанри, у сфері яких вони працювали.

Підрозділ 2.7. «Сценографія» для реалізації хореографічної сюїти містить досить важливі елементи оформлення сцени. Завдяки сучасним підходам для відображення образів у танцювальному творі визначено освітлення, необхідні реквізити, грим та костюми, а також відеоряд з відображенням фону різних картин хореографії.

Зрештою, в процесі створення хореографічної сюїти «Заради чого жити», було виконано і реалізовано низку завдань, тісно пов'язаних із презентацією новизни цього проєкту, його практичного значення для сучасного світу мистецтва та майбутніх хореографів. Найголовніше, що бакалаврська робота досягла поставленої мети шляхом практичного застосування хореографічної сюїти у відповідному плані сценічного простору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бернадська Д.П. Феномен синтезу мистецтв в сучасній українській сценічній хореографії: автореф. дис... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.01 / Бернадська Д.П. – К. : Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, 2005. – 20 с.
2. Бігус О. О., Маншилін О. О., Кондратюк Д. О., Мова Л. В., Журавльова А. В., Герц І. І., Донченко Н. П., Батєєва Н. П. Сучасний танець. Основи теорії і практики: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2017. 262 с.
3. Білаш П.М. Балетмейстерське мистецтво і становлення української сценічної хореографії у контексті розвитку європейської художньої культури 10–30-х років ХХ століття: автореф. дис. канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.01 / Білаш П.М. – К. : Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, 2004. – 18 с.
4. Бредбері Р. Усмішка: оповідання / Р. Бредбері; пер. з англ. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2016. – 368 с.
5. Бугаєць Н.А., Пінчук О.І., Пінчук С.І. Мистецтво балетмейстера : навч.-метод. посіб. Харків: ХНПУ, 2012. 172 с.
6. Голдрич О. Хореографія : посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів: Край, 2003. 160 с.: 26 іл. URL: <https://vseosvita.ua/library/horeografiaogoldric-dokument-word-docx-282476.html>
7. Гутник І.М. Використання технічних засобів для реалізації задуму балетмейстера. Мистецтвознавчі записки : зб. наук. праць. Київ : Міленіум, 2010. Вип. 18. С. 210-215. URL:<https://www.cceeol.com/search/article-detail?id=678655>
8. Гутник І.М. Танцювальна сьоїта та специфіка її постановки в народно-сценічному танці. Теорія та методика викладання фахових

дисциплін: зб. наук.-метод. пр. кафедри народної хореографії КНУКіМ.Київ: ТОВ «Видавничий будинок “Аванпост-Прим”», 2014. С. 22-23.

9. Дункевич С. Г. Сучасна сценічна хореографія в культурі України: філософський аналіз: автореф. дис. ... канд. філос. наук: спец. 26.00.01 / С. Г. Дункевич; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова; – К., 2012. – 17 с.

10. Забута Б.І. Музичне забезпечення хореографічних постановок : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Рівне : Волинські обереги, 2011. 194 с.

11. Зав'ялова О. К. Історія балетного мистецтва: від витоків – до початку ХХ ст. [Текст]: навч. посіб. для студентів ф-тів мистецтва пед. ун-тів (спец. 18 хореографія) та гуманітар. ф-тів ВНЗ / О. К. Зав'ялова; Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Вид. 2-ге. – Суми: Мрія, 2014. – 114 с.

12. Загайкевич М. П. Драматургія балету / М. П. Загайкевич. – К.: Наукова думка, 1978. – 255 с.

13. Захарчук Н.В. 3-38 Методика вивчення класичного танцю [Текст]: метод. рек. для студ. спеціальності “Хореографія” – 2-ге вид. / Наталія Володимирівна Захарчук. – Луцьк: Вежа-Друк, 2017. – 41с.

14. Камін В. О. Мистецтво балетмейстера: навчально-методичний комплекс. – Київ: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2014 – 194 с.

15. Каміна Л. І. Особливість балетмейстера – автора хореографічних творів. / Л. І. Каміна – Київ.: УЦКД, 2004. – 16 с.

16. Колногузенко Б.М. Хореографічна композиція : методичний посібник з курсу «Мистецтво балетмейстера». Харків : ХДАК, 2018. 208 с.

17. Колногузенко Б.М., Макарова І.І. Сучасний танець та методика його викладання : конспект лекцій для студентів хореогр. від-нь мистец. та пед. вищ. навч. закл. II-IV рівня акредитації. Харків: Слово, 2015. 137 с. URL: <http://195.20.96.242:5028/khk dak-xmlui/bitstream/handle/123456789/846/%2B%20Суч%20тан%20конспект%20лекцій%202020%20колногузенко%20макаров>

[a.pdf?sequence=1&isAllowed=y](#) (дата звернення: 04.03.2024).

18. Колосок О. П. Пошуки образного рішення хореографічної композиції / О. П. Колосок. – К.: Видавничий центр НАУ, 1997. – 68 с.

19. Кривохижа А.М. Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера. Кіровоград : Центрально-Українське видавництво, 2012. 172 с.

20. Мартиненко О. Методика роботи з хореографічним колективом: теорія і практика: підручник для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальностей 024 Хореографія, 014 Середня освіта (Хореографія). Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2020. 390 с.

21. Мистецтво танцю під час війни. URL: <https://eef.org.ua/story/mystetstvo-tantsyu-pid-chas-vijny/>.

22. Мур А. Бальні танці: навч. посібн. / А. Мур ; пер. з англ. С. Бардиной. – М.: АСТ; Астрель, 2004. – 319 с.

23. Пастух В.В. Модерні хореографічні напрями в Галиччині (20-29ті роки ХХ ст.): автореф. дис. канд. мистецтвознавства: 17.00.01. – К.: КНУКіМ, 1999. – 21 с.

24. Пахольчак Є. С., Кулик Д. О. Особливості освітнього процесу студентів-хореографів в умовах воєнного стану, наукові записки. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewBy FileId/1825757>.

25. Плахотнюк О.А. Стилi та напрямки сучасного хореографічного мистецтва. Вісник міжнародного слов'янського університету. Серія «Мистецтвознавство». Український наук.-теоретичний журнал. Харків: МСУ, 2007. Вип. 1 (10). С. 32-35. URL: <https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/03/Plakhotniuk-O.-Styli-i-napriamky-suchasnoho-khoreohrafichnoho-mystetstva.pdf> (дата звернення: 27.04.2024).

26. Погребняк М.М. Біля витоків вітчизняної школи модерну в хореографії. К.: Вісник КНУКіМ, 2003. с. 93 – 104. – вип. № 9.

27. Рехвіашвілі А.Ю., Білаш О.С. Мистецтво балетмейстера: навч. посіб. Київ: КНУКіМ, 2017. 152 с.
28. Рехліцька А. Є. Мистецтво балетмейстера: навчальний посібник. – Херсон: ХДУ, 2012 – 93 с.
29. Самохвалова А.В. Форми постановки танців: Метод. рекомендації теоретичного курсу «Мистецтво балетмейстера» для студентів 1–4 курсів / Упоряд. Самохвалова А.В. – 2-е вид. доп. – Рівне: РДГУ, 2010. – 35 с.
30. Танець модерн: історія, видатні хореографи та їхні постановки. – URL: <https://ocnt.com.ua/tanecz-modern-istoriya-vydatni-horeografy-ta-yihni-postanovky/>.
31. Турянський О. В. Поза межами болю: Повість-поема; Син землі: Роман; Оповідання / Вступ, слово Р. Федоріва; Упоряд., передм. та підготовк. текстів С. П. Пінчука. – К.: Дніпро, 1989. –335 с.
32. Ходаківська Н.А. Сценографія в контексті історичного розвитку театрального та хореографічного мистецтва. Документ : електронний сайт. URL: http://www.rusnauka.com/NPM/MusicaAndLife/2_2_hodakivs_ka.doc.htm (дата звернення: 10.04.2024).
33. Хольченкова Н.М. Сучасний танець: основні напрями та характерні особливості розвитку. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. Чернігів: Вид-во ЧДПУ, 2018. Вип. 154 (2). С. 183-187. URL: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/10/Kholchenkova-N.pdf>. (дата звернення: 18.04.2024).
34. Хоцяновська Л. Ф., Рехвіашвілі А. Ю. Методика виконання імпровізації та контактної імпровізації: навчальний посіб. Київ, КНУКіМ, 2017. 104 с.
35. Чілікіна Н. О. Тілесні практики в сучасній хореографічній культурі: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: [спец.] 26.00.01 «Теорія

та історія культури» / Чілікіна Наталія Олександрівна; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. – Харків, 2014. – 20 с.

36. Шариков Д.І. «Contemporary dance» у балетмейстерському мистецтві: Навчальний посібник. – К.: КиМУ, 2010. – 186 с.

37. Шариков Д.І. Класифікація сучасної хореографії. – К.: Видавець Карпенко В.М., 2008. – С.50.

38. Belsky J. The Psychology of Aging: Theory, Research, and Interventions. Pacific / Janet K. Belsky. CA: Brooks/Cole Publishing, 1990. 386 p.

39. Blacking J., Joann W. Kealiinohomoku. The Performing arts: music and dance. New York: Mouton, (1979). 344 p.

40. Cattell R. Abilities: Their structure, growth, and action. New York: Houghton Mifflin, 1971. 583 p.

41. Cattell R. Intelligence: Its structure, growth, and action. New York: Elsevier Science, 1987. 694 p.

42. Cattell R. Theory of fluid and crystallized intelligence: Acritical experiment // Journal of educational psychology. Vol. 54(1). 1963. P. 1-22.

43. Des Ombres from Musique de Nuit by Les Fragments de la Nuit. – URL: <https://lesfragmentsdelanuit.bandcamp.com/album/musique-de-nuit>.

44. LES FRAGMENTS DE LA NUIT «Demain, C’Etait Hier». – URL: <https://www.stigmata.name/2011/01/les-fragments-de-la-nuit-demain-cetait-hier/>.

45. Les Fragments De La Nuit. – URL: <https://www.last.fm/ru/music/Les+Fragments+De+La+Nuit/+wiki>.

ДОДАТКИ

Додаток А. Зимовий ліс

Додаток Б. Пістолет.

Додаток В. Вогнище

Додаток Г. Прованський пейзаж лавандового поля

Додаток Д. Французька вуличка

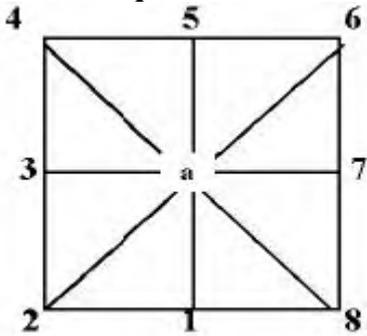

Додаток Е. Грим.

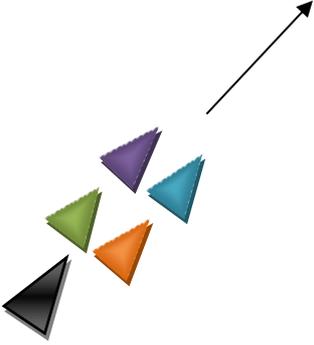
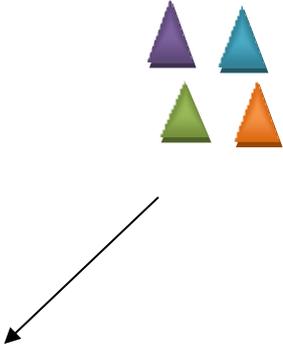
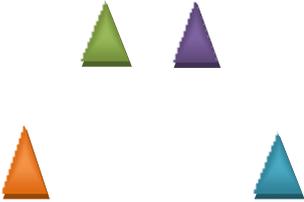
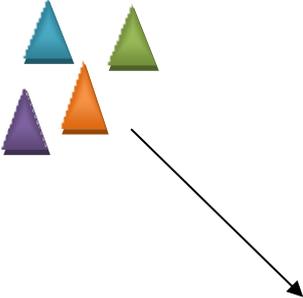

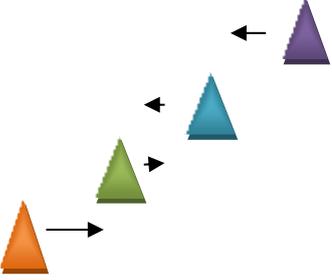
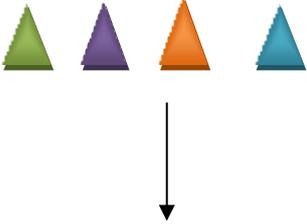
Додаток Є. Одяг.

Графічна таблиці твору:

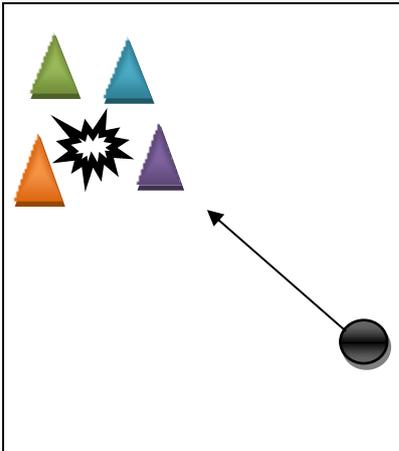
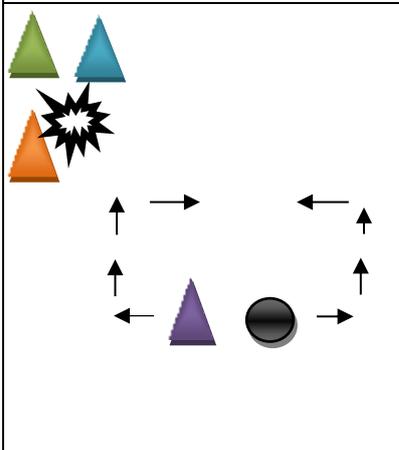
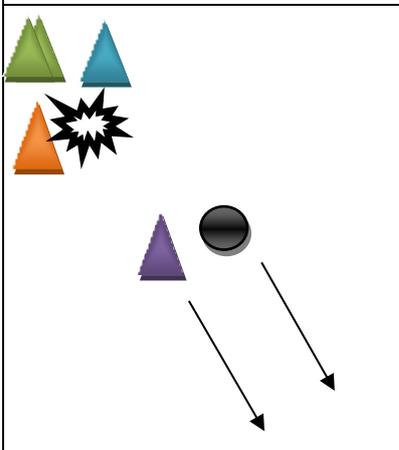
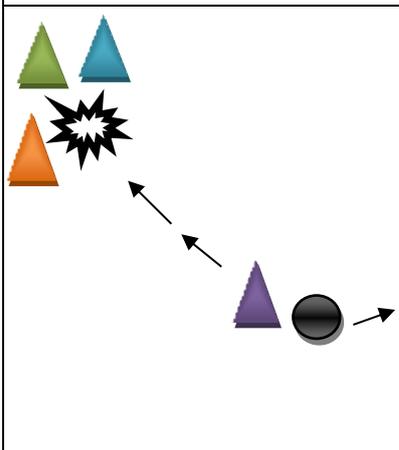
<i>Умовні позначення:</i>	
<p>Задня фоновая завіса</p> <p>Авансцена</p>	<p>Зображення сценічного простору</p>
Конвоїр	
Володимир	
Роман	
Валентин	
Кирило	
Кохана	
Друзі	
Марсель Марсо	
Вогнище	

Епізод 1

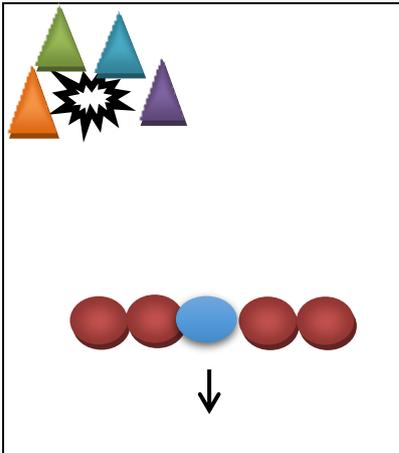
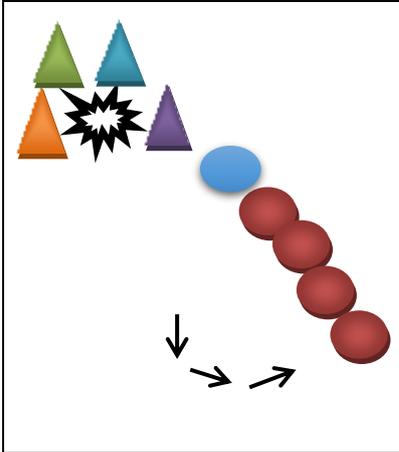
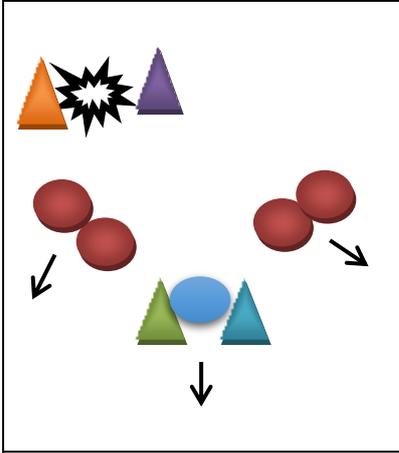
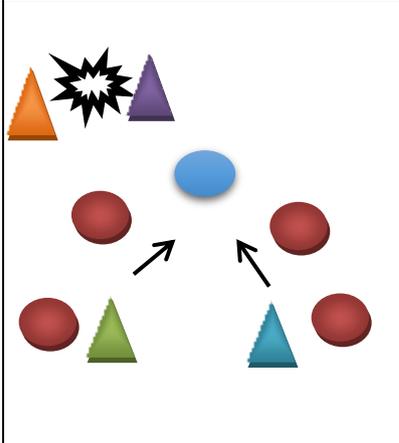
	<p>Повний ЗТМ, потім від лівого краю сцени з'являється світлова точка, яка променем буде в діагональ. Саме по цьому промінню буде проходити конвоїр, який буде вести наших полонених.</p>
	<p>Поява 4 героїв, які метушливо пересуваються по сцені, але мають певний малюнок.</p>
	<p>Перша спільна комбінація танцівників.</p>
	<p>Падіння Кирила, в той час хлопці йому допомагають піднятися, пересуваючись вперед, ці рухи виконуються ніби підтримкою та підкидання Кирила.</p>

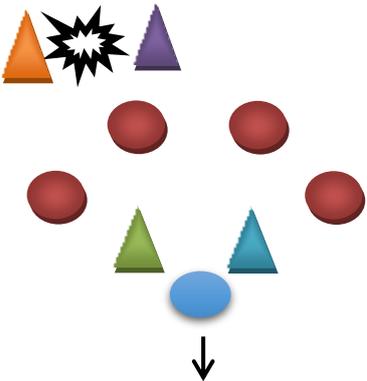
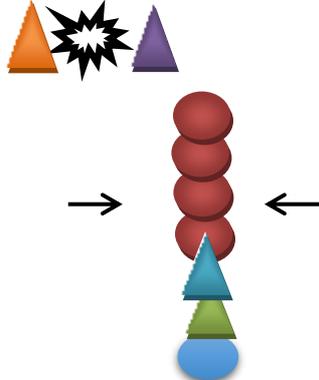
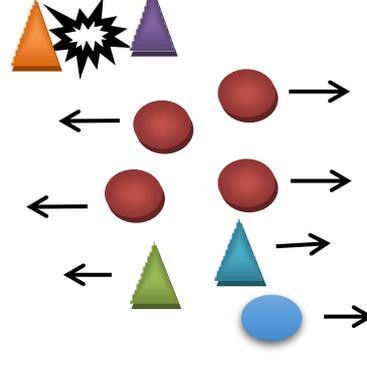
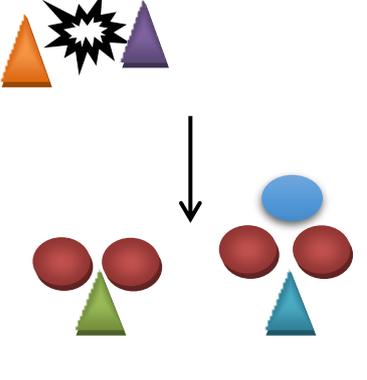
	<p>Друга спільна комбінація танцівників.</p>
	<p>Партерна комбінація танцівників.</p>
	<p>Четверта спільна комбінація танцівників.</p>
	<p>Герої повільним кроком підходять на свою кінцеву точку , розпалюють вогнище та сідають.</p>

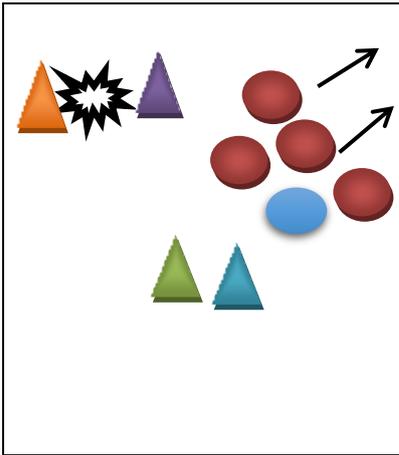
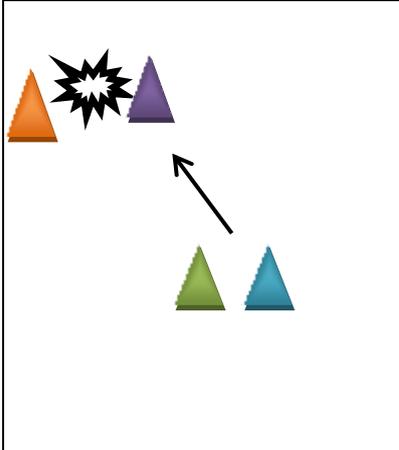
Епізод 2

	<p>Поява коханої Володимира, яка спокійним кроком йде до нашого героя.</p>
	<p>Їх спільна комбінація та проходження по сцені по пів колу.</p>
	<p>Їх друга спільна комбінація, під час якої вони просуваються вперед.</p>
	<p>Володимир побіг до братів розбудити їх, але кохана вже зникла зі сцени.</p>

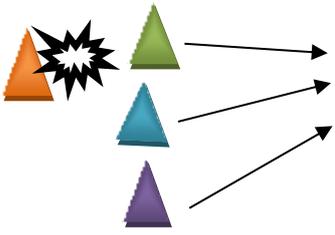
Епізод 3

	<p>З'являються наші нові герої з різних сторін і далі виконують свою спільну комбінацію.</p>
	<p>Наші герої забирають їх від вогнища. Світлова точка на героїв біля вогнища.</p>
	<p>Взаємодія двох головних героїв із мрією їх дитинства Марселем Марсо.</p>
	<p>Світлова точка на Марсея, а інші два головних героя, проходять півколо взаємодіючи зі своїми друзями.</p>

	<p>Друга спільна комбінація.</p>
	<p>Зміна малюнку на лінію і відтворення комбінації в цьому малюнку.</p>
	<p>Виконавці виконують техніку і розходяться на пів коло.</p>
	<p>Головні герої по півколу вибігають вперед, створюючи імітацію падіння, а їх друзі їх ловлять.</p>

 A diagram illustrating a group of characters. On the left, there is an orange triangle, a black starburst, and a purple triangle. In the center, there are two green triangles and a blue triangle. On the right, there are five red circles and one blue circle. Two black arrows point from the red circles towards the top right, indicating that these characters are leaving.	<p>Поки наші герої оговтуються, їх друзі покидають їх спогади та зникають.</p>
 A diagram illustrating a group of characters. On the left, there is an orange triangle, a black starburst, and a purple triangle. In the center, there are two green triangles and a blue triangle. A black arrow points from the green and blue triangles back towards the orange triangle, starburst, and purple triangle, indicating that these characters are returning.	<p>Герої повертаються на своє місце та починають будити двох інших героїв, тому що час вже йти.</p>

Епізод 4

	<p>Володимир одразу підірвався, а Кирила все ще намагаються розбудити, проте спроби марні.</p>
	<p>Хлопці продовжують свій шлях за променем світла, але вже без Кирила.</p>